

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

Finitius Status.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

Quum de voluntate quaeritur, vt Luxurio-
sus adolefcens nocte a meretricis domo ex-
pulfus, cereum ardentem ante meretricis fores
abiecit, domus arfit, arguit eum, vt refituar.
Hic enim, & de perfona, & de facto conftat:
fed tantummodo quaeritur, qua id fecerit vol-
untate.

Quum de re ipsa quaeritur, quando *πρὸς τὴν
οὐσίαν* quaestio est, non de facto aliquo: id est,
cum quaeritur, an aliquid fuerit illud, de quo
quaestio est, non an aliquid fit factum: repetebat
a commilitone suo pecuniam tanquam
creditam, negantem se debere, occidit, sed &
se interfecit: repetunt pecuniam haeredes in-
terfectoris, ab haeredibus pernegantis, illi con-
tradiciunt. Hic enim non de facto quaestio est,
sed de eo, an pecunia ante illa fit credita.

A *ὑπερκατανομή* est mutata accusatio, id est,
quum aliqui se inuicem accusant: vt vir fortis
habebat nouercam, habebat & in matrimonio
captiuam: ambiguis signis obiit. accusant se
in uicem ueneficij nouerca; & captiua.

Finitiuus status.

*Finitiuus
status, &
eius quin-
que spe-
cies.*

Finitiuus status fit, cum id, quod obijcitur,
non hoc esse contendimus: est autem quintu-
plex: aut quum simplex est quaestio, quae a-
nastecnastica, id est, refellens dicitur: aut quum
duplex actio est: siue comparatiua, quae Antio-
ristica dicitur: aut quum duplex quaestio est,
siue coniuncta: aut quum ex partibus defini-
mus: aut quum est Antithetica.

*Prima spe-
cies a quo
uariat, siue
simplex.*

Simplex definitio, quum vnam rem simpli-
citer definimus: vt naufragia ad publicanos
pertineant, cuiusdam naufragi corpus cum or-
namentis, ad litus expulsum arena obrutum
est, id publicani eruerunt, rei sunt sepulchri
violati. Hic enim simpliciter quaeritur, quid
fit violare sepulchrum.

*Secunda,
duplex, &
compara-
tiua.*

Duplex actio, siue comparatiua, quum du-
as res diuersas definiunt litigantes, vt, sacrile-
gus capite plectatur, fur quadruplum soluat:
de templo quidam priuatam pecuniam iustu-
lit, petitur ad poenam, offert quadruplum, qua-
si fur. Hic enim alter sacrilegium dicit esse co-
missum, & hoc definit, alter furtum, & com-
paratione quaeritur, quid sit admissum, vtrum
sacrilegium, an furtum.

*Tertia
duplex co-
iuncta.*

Duplex quaestio, siue coniuncta: quum duas
res, quas prima pars definit, eisdem aduersa-
rius impugnat: vt, qui non initiatus sacra e-
nunciauerit, capite plectatur, non initiatus

sacra vidit in fomijs, reculit ei, qui fuerat i-
nitiatus: ille ait, haec sunt sacra: petitur ad poe-
nam, & contradicitur. Hic enim quaeritur quid
sit initiatum esse, & quid sit enunciare.

Ex partibus definitio: quum vnam rem mul-
tis partibus definimus: vt, Qui obsidebantur
ab hostibus, auxilia a finitimis conduxere, in
itinere sunt auxilia, recessere hostes ab obli-
dione: petunt illi pactam mercedem: hi con-
tradiciunt. Hic enim quaeritur, quid sit auxili-
um praestare, quod ex partibus definimus,
quod & decreuerunt, & quod miserunt, & quod
hostes recesserunt.

Antithetica definitio: qua non tantum cri-
men negamus, verum etiam commodum ali-
quod afferimus. Commendam sibi ab Ephe-
bo chlamydem, defuncto eos, in monumentis
maiorum ei posuit. accusatur a patre Ephebi
sepulchri violati. Hic dicit sepulchrum a se
non tantum non esse violatum, verum etiam
esse & ornatum.

*Quarta,
cum non
duo, aut
plura ad
definitio-
nem rei,
aut facti
attinentia
quaerun-
tur.
Quinta
species
a quo dicitur
quasi ex
pugna de-
finitionum
opposita-
rum.*

*Status qualitatis, & eius duplex species,
absoluta, & assumptiua quot modis
fiat.*

Status qualitatis duplicem constat esse
speciem: Absolutam, qua factum abso-
lute defenditur, Assumptiuam, qua rebus
aliunde assumptis coloratur.

*Absoluta
species sta-
tus quali-
tatis fit
duobus
modis.*

Absoluta qualitas duobus modis fit: facti
qualitate, & iuris ratiocinatione.

Facti qualitas est, quum ostendimus factum,
quo arguimur, non esse perniciosum, & ideo
naturali iure esse concessum, vt Damnato Mi-
lone Cicero exclamauit, urbem Romam bo-
nis ciuibus sedem esse non posse, reus est lae-
Re republ.

Iuris ratiocinatio fit quatuor modis, lege,
more, secta, arte.

Lege, Indemnatos liberos liceat occidere:
tres filios lege indemnatorum occidit, reus est
uxori male tractationis. Hic enim se dicit lege
fecisse.

More, Mos apud Scythas fuit, vt sexagena-
rij per pontem mitterentur. Scythia Athenis
sexagenarium patrem per pontem deiecit, reus
est patricidij. Hic enim dicit se facta sua fecis-
se, vt hoc disputaret.

Arte,